

Kořeny pěstování révy vinné a vinařství sahají až do dávné minulosti, do období existence prvních vyspělých civilizací. Můžeme být právem hrdí na to, že i na území Čech a Moravy má pěstování a výroba vína hlubokou tradici. V současné době patří vinohradnictví a vinařství k základním charakteristikám některých regionů České republiky, přitom nejsou tato odvětví rozšířena celoplošně.

Vinařství je obor lidské činnosti, který je silně svázán s určitým územím. Tuto skutečnost si panovníci některých evropských státních útvarů brzy uvědomili a již od období středověku iniciovali vydávání různých nařízení upravujících oblast vinařství na území těchto státních celků. Základním současným tuzemským právním předpisem v tomto oboru je zákon č.321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, který navazuje na evropskou legislativu a dále vyhlášky, které provádějí jednotlivá ustanovení tohoto zákona. Vinařství je však spojeno s veškerým životem společnosti ve státě, a tak se musí řídit i dalšími národními právními předpisy.

České a moravské vinařství a vinohradnictví prošlo v transformačním období devadesátých let určitou krizí, kdy moravská a česká vína čekalo znovuobjevení vlastní identity a kdy vinaři museli investovat nejen svoji práci, ale také nemalé finanční prostředky do technologických postupů a know-how, aby překonali rozdíly, které vznikly během předchozích čtyřiceti let a způsobily určitou zaostalost ve vztahu k vyspělým vinařským zemím. Přesto se tyto překážky podařilo do přistoupení České republiky k Evropské unii z velké části překonat a pravděpodobně i díky novému vinařskému zákonu zažívá české vinohradnictví a vinařství v posledních letech svoji renesanci.

Tato diplomová práce se snaží podat komplexní přehled o vývoji a současném stavu právní úpravy vinohradnictví a vinařství v České republice a vzhledem k její návaznosti se dotýká i evropských předpisů regulujících odvětví vína prostřednictvím společné organizace trhu s vínem. Pro možnost vzájemné komparace a posouzení do jaké míry využily oba členské státy Evropské unie možnosti samostatné právní úpravy vinařství zařazují také kapitole, která se věnuje právní úpravě vinohradnictví a vinařství v Rakousku a v následující samostatné kapitole pak provádím srovnání těchto právních úprav. Obě právní úpravy bude nutno novelizovat, jakmile bude Radou ministrů zemědělství EU schválená reforma společné tržní organizace vína z prosince 2007 převedena do právní normy formou nařízení. Problematice probíhající reformy odvětví vína a jejích důsledků se věnuje kapitola 7. Na závěr připojuji také několik úvah o právní úpravě vinohradnictví a vinařství z pohledu de lege ferenda. Při zpracování diplomové práce jsem použil metodu komparační, a to zejména v kapitole číslo 7, a dále metodu historickou v kapitole číslo 2 a 3.

S ohledem na rozsáhlost tématu se nezabývám technickými aspekty pěstování révy vinné a péčí o révu vinnou jako rostlinu ani výrobou vína, nicméně zmiňuji některé skutečnosti, které jsou důležité pro pochopení výkladu.